

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗИНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА СХІДНИХ МОВ
ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ

«ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ»

Тези доповідей

Всеукраїнської науково-практичної конференції

29-30 березня 2018 року

Харків – 2018

знайшла такий підпис у меню «я не знайшов назву у гугл, але повірте, це дуже смачно».

Підводячи висновки дослідження, можна сказати, що гастрономічні реалії одна з найбільш незвичайних та цікавих груп безеквівалентної лексики. Використання слів-реалій розкриває національну та культурну специфіку, а невірний переклад може стати причиною тотального непорозуміння, не тільки між носієм китайської мови та іноземцем, а й між двома носіями мови.

Як показало наше дослідження, найчастіше при перекладі гастрономічних реалій використовуються такі способи перекладу як транскрипція (транслітерація), перифрастичний (описовий, дескриптивний, експлікативний) переклад, калькування, аналоговий переклад. Через нестачу обізнаності, виникає багато невірних, а іноді навіть кумедних, перекладів. В світі, де дедалі популярною стає така діяльність як гастрономічний туризм, гастрономічні ярмарки та ін. дуже важливо правильно використовувати лексику. В багатьох країнах вже існують словники реалій англійської, німецької та деяких інших мов. Зважаючи на те, що Китай – країна, що швидко розвивається, то виникає потреба створення таких же словників.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод. М.: Международные отношения, 1975. 240 с.
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. — М.: Международные отношения, 1980. — С. 18-93
3. Комиссаров В. Н. Теория перевода: Лингвистические аспекты. М.: Высшая школа, 1990. 253 с.

ВЛАСНІ ІМЕНА В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД

Малєєва Юлія Олександрівна, студентка 5 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.ф.н., доцент, І.А. Бикова

Відомо, що виникнення і розвиток власних назв ґрунтуються на культурі певного суспільства, що є відображенням етнографічних, історичних, соціальних, культурних та багатьох інших процесів, а також створюють умови для виникнення і функціонування механізму номінації в цілому.

Іменування людини в китайській відрізняється від системи імен, прийнятої на Заході тим, що в китайському повному імені спочатку пишеться прізвище, і тільки після неї – особисте ім'я, наприклад, людину з ім'ям Вей (伟) і прізвищем Чжан (张) слід називати Чжан Вей. До того ж у

Китаї список прізвищ досить чітко регламентований, імена ж вибираються більш довільно, ніж у багатьох інших країнах.

Для китайської антропонімії, обумовленої ієрогліфічним характером китайської мови, характерна не тільки вимога до звукової естетичної оформленості, але і до графічної: ім'я повинно не тільки красиво звучати, але і при написанні його повинні бути використані красиві ієрогліфи з позитивною семантикою: 光辉 – промениста, блискуча; 明珠 – чиста перлина; 秀英 – чарівна (талановита) квітка; 秀丽 – витончена, 金华 – золота квітка; блискуча; 长春 – вічна молодість; 玉林 – яшмовий ліс; 永华 – вічно квітуча; 光明 – блискучий; 德明 – добродушний; 劲松 – сильна сосна; 建平 – встановлює спокій; 志刚 – тверде прагнення; 玉龙 – яшмовий дракон, меч. Естетичне оформлення може пред'являтися не тільки до імені в цілому, але і до кожного ієрогліфу в його складі [1, с. 68].

Тому для класифікації власних назв необхідно враховувати первинні семантичні значення слів, що послужили матеріалом для їх утворення. Логічним видається поділ власних назв у відповідності за природою апелятивів на три великі групи, які пропонує Л. В. Шулунова[2]:

1. Ті, що не пов'язані з діяльністю людини: назви частин ландшафту, фізичних явищ і станів, представники флори і фауни, тощо: 风 (вітер), 霜 (іній), 雨 (дош), 雪 (сніг), 雾 (туман), 松 (сосна), 杨 (тополя), 虎 (тигр), 鹰 (орел), 燕 (ластівка), 石 (камінь), 马 (кінь), 高天 (високе небо), 东 (схід).

2. Ті, що пов'язані з діяльністю людини: зовнішність, вік, їжа, одяг, житло: 祖 (дід), 朱 (червоний), 司马 (керуючий конями), 傅 (вчити), 包 (згорток), 白毛 (біле волосся), 大头 (велика голова), 金 (золото), 庙 (храм), 文 (культура, писемність).

3. Ті, що пов'язані з духовним життям людини: ім'я-побажання, поетоніми: 安 (спокійний), 刁 (хитрий), 福 (щастя), 英 (герой), 龙 (дракон), 百 (сто) [2, с. 43-44].

Китайці вірять, що доля людини вже з народження визначена, тому для вибору імені досить часто використовують метод у-сін, що виявляє наявність або можливу нестачу того чи іншого першоелемента в долі людини шляхом аналізу наступних даних: рік, місяць, день і година народження дитини, позначених в так званому гороскопі бацзи 八字 («вісім ієрогліфів»). У Китаї, за поданням древньої людини, все в світі складається з цих 5 першоелементів. Всі предмети і явища можуть бути взаємозв'язані з у-син. Прізвища та імена людей також можуть підрозділятися по у-сін. Наприклад, до дерева відносяться прізвища: 杜 – груша, 李 – слива, 林 – ліс; до вогню: 焦 – горіти, обгорати, обпалений, підгоріло; до землі: 田 – поле, 庄 – поля, посіви, земельні угіддя, маєтки; до металу: 金 – метал, золото; до води: 汪 – водойма, ставок; неосяжний, безмежний. Особисті імена також підрозділяються подібним чином.

Часто важко за китайським ім'ям визначити, кому воно належить, хлопчику чи дівчинці – зробити якісь висновки можна лише ґрунтуючись на значенні ієрогліфів, що складають ім'я. Для жіночих імен підбирають ієрогліфи зі значенням краси, щастя. Тому імена дівчат містять назви квітів, метеликів, птахів, дорогоцінних каменів: 燕林 – ліс ластівки, 梅花 – квіти сливи, 牡丹 – півонія. Для чоловічих імен підбираються знаки зі значенням сили і розуму, вони часто складаються з ієрогліфів «тигр», «дракон» або природних явищ «гірський каменепад», «лавина», які символізують мужність: 卫东 – захисник сходу, 胜利 – переможець; 金龙 – золотий дракон.

При перекладі з китайської на російську власних імен користуються таблицею відповідності транскрипцій Pinyin і Палладія, яка пропонує запис китайських слів за допомогою кирилиці. Системи для безпосереднього перекладу китайських імен на українську не існує.

Отже, для антропонімії Китаю характерна наявність великої різноманітності лінгвістично-семантичних полів, що обумовлено тривалим періодом існування китайської цивілізації. Традиційні методи вибору імен у китайців різноманітні: релігійні традиції, іменування за зовнішніми та поведінковими характеристиками дитини, вибір благородних слів і красивих у графічному відношенні ієрогліфів та багато іншого.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дашеева В.В. Китайские антропонимы: вопросы истории, семантики и функционирования / отв. ред. Е.В. Сундуева – Улан-Удэ: Издательство бурятского госуниверситета, 2014. – 242 с.
2. Шулунова О.В. Ономастика Прибайкалья. – Улан-Удэ: Бурят. кн. изд-во, 1995

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ ТОПОНІМІВ З КИТАЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ ТА З УКРАЇНСЬКОЇ НА КИТАЙСЬКУ МОВИ

Светлічна С. Ю., Донець П. М.

Власні імена в лінгвістиці зазвичай трактуються як слова, які використовуються для виділення іменованого об'єкта з ряду подібних, індивідуалізуя і ідентифікуючи даний об'єкт, а імена загальні означають деяку кількість схожих предметів. Мовний код складається з імен загальних, імена ж власні виходять за рамки основного лексичного складу мови. Неможливо знати назви всіх існуючих географічних об'єктів, підприємств і т.д. Але, так чи інакше, кожній людині доводиться знайомитися з власними іменами великої кількості людей, тварин, та інших живих і неживих предметів. Під цими іменами вони відомі в будь-якій сфері спілкування або колі носіїв мови. Носіїв імен занадто багато, а